

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет східної і слов'янської філології

(назва факультету)

Кафедра східної і слов'янської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Арабістика в Україні

для студентів

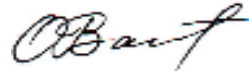
галузь знань	03 Гуманітарні науки	(шифр і назва)
спеціальність	035 Філологія	(шифр і назва)
спеціалізація	035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська	(назва)
освітній рівень	перший (бакалаврський)	(бакалавр, магістр)
освітня програма	Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова	(назва)
статус дисципліни	вибіркова	(нормативна чи вибіркова)

Форма здобуття освіти денна
Навчальний рік 2023/2024
Семестри III
Кількість кредитів ECTS 3
Мова навчання українська, арабська
Форма підсумкового контролю залік

Розробник: доктор філологічних наук, професор кафедри східної і слов'янської філології Рибалкін В. С.

Схвалено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології
протокол № 17 від «8» червня 2023 року

Завідувач кафедри східної і
слов'янської філології

(підпис)

(О. Р. Валігура)

(прізвище, ініціали)

Схвалено на засіданні вченої ради факультету східної і слов'янської філології
протокол № 12 від «12» червня 2023 року

Голова вченої ради факультету

(підпис)

(С. В. Сорокін)

(прізвище, ініціали)

1. Мета викладання дисципліни:

Курс вибіркової дисципліни «Арабістика в Україні» розроблений для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (III семестр). *Предметом* навчальної дисципліни за вибором є поглиблене вивчення тенденцій розвитку арабістики, а також її суміжних дисциплін – лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

Метою курсу є ознайомлення студентів із основними етапами становлення та історією арабістики в Україні, з працями провідних вітчизняних арабістів, а також з традиціями, фольклором, літературою, писемною спадщиною східних народів, що проживають на території України, які зазнали впливу арабської культури.

Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни за вибором:

- знати основні етапи становлення та історію арабістики в Україні, праці провідних вітчизняних арабістів.
- орієнтуватись у традиціях, фольклорі, літературі, писемній спадщині, духовному розмаїтті східних народів, що проживають на території України, які зазнали впливу арабської культури.
- розбиратися в суті історико-філологічних підходів при дослідженні проблем та явищ сучасних арабістичних студій.
- професійну філологічну термінологію арабською мовою;

вміти:

- аналізувати і критично зіставляти погляди провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників в царині арабістики.
- адекватно оцінювати структуру та систему вивчення східних мов та літератур методами різних наукових центрів арабістики.
- ефективно визначати ключову думку та головні ідеї арабських філологічних праць.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) **3** кредити ЄКТС; **90** годин, у тому числі:

лекції	– <u>6 год.</u>
семінарські	– <u>0 год.</u>
практичні заняття	– <u>24 год.</u>
консультації	– <u>0 год.</u>
самостійна робота	– <u>60 год.</u>

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

Успішне опанування курсів «Арабська мова», «Практична граматики арабської мови», «Вступ до арабської філології».

Знання теоретичних основ курсів «Основи загального мовознавства», «Історія східних цивілізацій».

Володіння навичками лінгвістичного аналізу текстів різних стилів арабської мови.

4. Анотація навчальної дисципліни:

галузь знань:	03 Гуманітарні науки
спеціальність:	035 Філологія
спеціалізація:	035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська
освітній рівень:	перший (бакалаврський)
компонент ОП:	вибіркова дисципліна
назва дисципліни:	Арабістика в Україні
код дисципліни:	ВК 5.02
статус дисципліни:	вибіркова
курс:	II
навчальний рік:	2023-2024
семестр:	III

Мета курсу є ознайомлення студентів із таким поняттям як «арабістика», зі сферою інтересів, спеціалізацією та методами її дослідження.

Завдання вибіркової дисципліни «Арабістика в Україні» передбачає знайомство студентів із основними етапами розвитку арабістики в Україні, із ключовими особистостями цієї галузі та їхніми працями, а також з особливостями розвитку арабістики на новітньому етапі в галузях галузях філології, історії, ісламознавства, міжнародних відносин, політології.

Зміст вибіркової дисципліни розрахований на один семестр, розкривається в одному модулі, що складається з трьох змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Поняття арабістика в сучасній науковій парадигмі: сфери інтересів, спеціалізація та методи (кількість тем – 3).

Змістовий модуль 2. Арабістика у міжвоєнний період (кількість тем – 5).

Змістовий модуль 3. Арабістика післявоєнна та періоду незалежності (кількість тем – 4).

Тривалість: III семестр: 3 кредити ЄКТС, 15 тижнів.

Оцінювання: III семестр: поточне оцінювання, підсумковий модульний контроль – 1 модульна контрольна робота, підсумковий семестровий контроль – залік.

5. Завдання (навчальні цілі):

Основні завдання вибіркової дисципліни «Арабістика в Україні» пов'язані з формуванням у майбутніх фахівців таких компетентностей:

- *інтегральної компетентності (ІК):*

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- *загальних компетентностей (ЗК):*

- **ЗК 3.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- **ЗК 5.** Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- **ЗК 6.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- **ЗК 7.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- **ЗК 8.** Здатність працювати в команді та автономно;
- **ЗК 11.** Здатність застосовувати знання у практичних цілях;
- **ЗК 13.** Здатність проведення досліджень на належному рівні;
- **ЗК 14.** Здатність цінувати та поважати етнокультурне розмаїття та мультикультурність.

- *фахових компетентностей (ФК):*

- **ФК 1.** Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;
- **ФК 2.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;
- **ФК 4.** Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- **ФК 7.** Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;
- **ФК 8.** Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- **ФК 10.** Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів;
- **ФК 13.** Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.

- *предметних компетентностей:*

- здатність розрізняти специфіку арабських філологічних розвідок;
- здатність розбиратися в структурі та тонкощах арабських філологічних текстів;
- здатність вирішувати лексичні, граматичні та стилістичні проблеми при перекладі арабського філологічного тексту;
- здатність правильно добити еквіваленті при перекладі філологічних текстів АЛМ іншими мовами (українською та іноземними).

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		
1. Знати:			
1.1.	Знати специфіку арабських філологічних розвідок та їхню відмінність від подібних праць іншими мовами.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, вправи на переклад, тести.
1.2.	Знати тематику і різновиди арабських філологічних праць, тонкощі їхньої структури та стилістики.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, письмовий переклад, редагування перекладів.
1.3.	Знати професійну філологічну термінологію арабською мовою.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, письмовий переклад, редагування перекладів.
2. Вміти:			
2.1.	Вміти ефективно визначати ключову думку та головні ідеї арабських філологічних праць, правильно добирати перекладацькі трансформації при відтворенні філологічного тексту іншою мовою	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, письмовий переклад, редагування перекладів.
2.2.	Вміти здійснювати порівняльний аналіз філологічних розвідок у мові оригіналу та перекладу, точно реферувати арабською та українською мовою зміст і конотації обраного філологічного тексту.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, вправи на переклад, тести, творчі завдання.
3. Комунікація:			
3.	Володіти навичками мовленнєвої діяльності відповідно до норм арабської літературної мови.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, усні виступи, переклади.
4. Автономність та відповідальність:			
4.	Володіти навичками командної та самостійної роботи.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, усні виступи, переклади.

7. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації):

Програмні результати навчання	Результати навчання з дисципліни (код)							
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.	4.	
ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	+	+	+	+	+	+		
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	+			+			+	
ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.	+	+		+			+	
ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.			+	+	+	+	+	
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	+	+	+	+	+	+		
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	+	+	+				+	
ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.	+	+	+					
ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.			+	+	+	+		
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	+	+	+	+	+			
ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	+	+	+					
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	+	+	+	+	+			
ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).	+		+					
ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових	+	+	+	+	+	+	+	

різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.							
ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	+	+	+				
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	+	+	+	+	+		
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	+		+		+		
ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.	+			+		+	+
ПРН 20. Демонструвати знання орфоепічної, лексичної, граматичної, орфографічної, пунктуаційної, акцентуаційної та стилістичної норм арабської мови на рівні B2, другої східної мови на рівні A2, західноєвропейської мови на рівні B2 в усному та письмовому різновидах у широкому спектрі контекстів і соціального оточення згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 22. Здійснювати науковий аналіз мовного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення у процесі практичної діяльності, виконуючи переклади різножанрових текстів з арабської, другої східної, західноєвропейської мови і навпаки.	+	+	+				+

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів):

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента	50
	2. Модульна контрольна робота (МКР)	50
	Разом:	100

8.1. Форми та критерії оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання: аудиторна робота, самостійна робота, МКР;
- підсумкове оцінювання: залік;
- умови допуску до заліку: наявність відповідей на практичних заняттях, МКР, виконання усіх запланованих видів аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти протягом вивчення навчальної дисципліни

Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів II курсу першого (бакалаврського) рівня з вибіркової дисципліни «Арабістика в Україні» зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська передбачає оцінювання таких видів навчальної діяльності студентів:

Аудиторна робота студента	Самостійна робота студента	Модульна контрольна робота
написання конспектів, відповідь на запитання, складання тестів, аналіз філологічних текстів арабською мовою тощо.	вивчення окремих тем та питань за рекомендованою навчальною літературою, огляд літературних джерел за вказівкою викладача, підготовка до виконання практичних робіт, контрольної роботи та тестування.	контрольні письмові роботи, аналіз та переклад філологічного тексту, тести на знання теоретичного матеріалу тощо.

Рейтинг модуля з вибіркової дисципліни «Арабістика в Україні» для студентів II курсу першого (бакалаврського) рівня обчислюється наступним чином.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10^1 . Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (50 балів)

Рівень активності студента на практичному занятті оцінюється за **4-бальною системою**:

Відмінно – 5 балів – виставляється, якщо студент демонструє вільне володіння матеріалом теми; вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та нормативно-правові акти; вміє аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки; за суттєві доповнення до відповідей інших студентів, що є свідченням систематичної підготовки студента до заняття;

Добре – 4 бали – виставляється за наявність переважно повної і ґрунтовної відповіді студента; допущені неточності у визначені понять та категорій не мають суттєвого значення; відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та нормативно-правові акти. Доповнення є свідченням систематичної підготовки студента, але виявляють репродуктивні знання студента, а не узагальнення, власні судження тощо;

Задовільно – 3 бали – виставляється, якщо студент частково володіє матеріалом теми; формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій, нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання;

Незадовільно – 2 бали – виставляється, якщо студент демонструє нездатність розкрити питання; допускає багато суттєвих помилок у визначені понять та категорій.

Після закінчення вивчення модуля виводиться середнє значення оцінок, отриманих студентом на семінарсько-практичних заняттях, як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Якщо студент не відвідав жодне практичне заняття модуля, йому виставляється **0 балів**.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Позааудиторна самостійна робота здобувачів складається з виконання завдань, які пропонуються викладачем (письмові практичні роботи, підготовка презентацій, рефератів). Рівень виконання самостійної роботи студентом оцінюється за 4-бальною шкалою:

Відмінно – 5 балів – виставляється за умови, якщо робота виконана бездоганно, творчо і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок, оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань;

Добре – 4 бали – виставляється за умови, якщо робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки; відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань;

Задовільно – 3 бали – виставляється за умови, якщо робота містить помилки, відбиває недостатній рівень (або відсутність) логічності, обґрунтованості, самостійності, творчого підходу та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань;

Незадовільно – 2 бали – виставляється за допущення грубих помилок, за поверховість, фрагментарність, несамостійність висновків, або за не самостійно виконане завдання (списане); виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.

¹ Наприклад, протягом семестру студентка отримала за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить $4,33$, з округленням до десятої частки – $4,3$. Отриману оцінку множимо на 10 : $4,3 \times 10 = 43$. Це число є рейтинговим балом студентки за роботу протягом семестру.

Якщо студент не виконав жодного із завдань позааудиторної самостійної роботи, йому виставляється **0** балів.

Після закінчення вивчення модуля виводиться середнє значення оцінок, отриманих студентом за виконання самостійних письмових завдань з кожної теми модуля.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10^2 . Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Рейтинг кожного модуля обчислюється однаково для всіх навчальних / вибіркового дисциплін. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

За рішенням кафедри згідно з установленими кафедрою критеріями поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) може здійснюватися за **10-бальною** шкалою (від 0 до 10). У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до цілого числа. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 5^3 .

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Відповідно до Положення про модульну контрольну роботу з теоретичних дисциплін для студентів денної форми здобуття освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти) модульна контрольна робота (МКР) є обов'язковим складником системи модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти) з кожної теоретичної дисципліни. Виконання студентами МКР спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння ними знань, навичок і вмінь з усього навчального матеріалу, що входить до відповідного модуля навчальної / вибіркової дисципліни: матеріалу, що підлягає вивченню як під час аудиторної, так і самостійної роботи. Зміст, структура, критерії оцінювання, порядок, тривалість і форма проведення МКР визначаються і регламентуються засіданням кафедри східної і слов'янської філології.

Кількість варіантів пакету МКР має бути достатньою і охоплювати всі теми та ключові поняття змістових модулів навчальної / вибіркової дисципліни. Крім того, необхідно передбачити завдання різних рівнів складності: репродуктивні, продуктивні (творчі), інноваційні.

МКР виконуються всіма студентами певної академічної групи певного курсу факультету у встановлений в Університеті період. На модульний контроль виносяться лише ті варіанти МКР, які затверджені кафедрою. Науково-педагогічні працівники повинні здійснювати заходи щодо створення умов для об'єктивного виявлення й оцінки результатів навчання студентів – перевірки репродуктивного, продуктивного (творчого) та інноваційного рівнів володіння студентами навчальним матеріалом дисципліни.

Оцінювання МКР здійснюються відповідно до затверджених кафедрою критеріїв. Відповідність виконання завдань критеріям МКР зазначається викладачем на полях роботи. Підсумкова оцінка за МКР виставляється в модульній контрольній роботі прописом в національній 4-бальній системі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і

² Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить $4,33$, з округленням до десятої частки – $4,3$. Отриману оцінку множимо на 10 : $4,3 \times 10 = 43$. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

³ Наприклад, упродовж семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «3», «5», «7», «6», «9», «8». Середня арифметична оцінка становить $6,3$, з округленням до цілого числа – 6 . Цю оцінку множимо на 5 : $6 \times 5 = 30$. Отримане число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

засвідчується підписом викладача із зазначенням дати. Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі заліку:	
відмінно	– 50 балів;
добре	– 40 балів;
задовільно	– 30 балів;
незадовільно	– 20 балів;
неявка на МКР або відповідь на завдання МКР відсутня	– 0 балів.

Кожне із завдань МКР може оцінюватися за 4-бальною національною або, згідно з рішенням кафедри, – за багатобальною шкалою (максимум 50 балів за всю МКР для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі заліку, і максимум 20 балів за всю МКР для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі іспиту). За умови застосування накопичувальної системи, при розподілі максимальної кількості балів для кожного завдання МКР необхідно враховувати складність і важливість кожного з них.

Після проведення МКР викладачі в 3-денний термін обов'язково знайомлять кожного студента як з його оцінкою за МКР, так і з отриманою оцінкою за вивчення відповідного модуля.

Підсумкове оцінювання – залік

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100	– A	}	Зараховано
82 – 89	– B		
75 – 81	– C		
66 – 74	– D		
60 – 65	– E		
59 балів і нижче	– FX		Не зараховано

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і, в разі успішного складання, їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60.

Якщо студент під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому / їй незалежно від набраного семестрового рейтингового бала у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Дисципліни за вибором, інші навчальні дисципліни, з яких передбачено лише лекційні заняття і підсумковий контроль у формі заліку, оцінюються таким чином. Вивчення кожної зазначеної дисципліни завершується виконанням студентами модульної контрольної роботи, під час якої перевіряється засвоєння студентами всього програмного матеріалу курсу, винесеного як на аудиторну, так і на самостійну роботу. Модульна контрольна робота (МКР) оцінюється у 100-бальній шкалі. Кожне питання МКР може оцінюватися у 4-бальній шкалі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)); 0 балів неявка на МКР або відповідь на завдання МКР відсутня. Потім встановлюється середнє арифметичне з цих оцінок з округленням до десятої частки. Середньоарифметичне значення помножується на коефіцієнт 20. Результат є семестровим рейтинговим балом у 100-бальній шкалі, якому відповідає оцінка за шкалою ЄКТС:

90 – 100	– A	}	Зараховано
82 – 89	– B		
75 – 81	– C		
66 – 74	– D		
60 – 65	– E		
59 балів і нижче	– FX		Не зараховано

За рішенням кафедри кожне з питань модульної контрольної роботи з дисциплін, з яких передбачено лише лекційні заняття і підсумковий контроль у формі заліку, може оцінюватися у багатобальній системі.

8.2. Організація оцінювання:

1. Методи *семестрового* контролю – максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях протягом семестру дорівнює **50**.

Оцінювання здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час практично занять оцінюється усна відповідь, виконання практичних завдань, презентація проєктів для самостійного опрацювання. Застосовуються такі методи контролю:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування за теоретичним матеріалом, підготовлена доповідь, коротке повідомлення;
- методи письмового контролю: експрес-контроль, тестові завдання.

2. Методи *проміжного* контролю – відбуваються у березні, коли викладач вираховує середнє значення балів за аудиторну й самостійну роботу студента з округленням до десятої частки числа.

3. *Модульна контрольна робота* – максимум 50 балів за всю МКР, якщо передбачено підсумковий контроль у формі заліку. МКР виконується й оцінюється після завершення модулю, зміст МКР регламентується на засіданні кафедри.

4. Методи *підсумкового* контролю – залік.

5. Особливості організації навчального процесу, оцінювання всіх видів роботи, проведення МКР, семестрового, проміжного і підсумкового семестрового контролю за *дистанційною формою* навчання регламентується положенням про Порядок проведення семестрового контролю в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій з усіх навчальних дисциплін⁴.

8.3. Шкала відповідності оцінок:

Залік:			
Відмінно	A	90 – 100	} ЗАРАХОВАНО
Добре	B	82 – 89	
	C	75 – 81	
Задовільно	D	66 – 74	
	E	60 – 65	
Незадовільно	FX	0 – 59	} НЕ ЗАРАХОВАНО

⁴ [Ознайомитися з Положенням можна тут.](#)

9. Програма вибіркової дисципліни. Тематичний план занять:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					усього	заочна форма				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Семестр III. Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Поняття арабістика в сучасній науковій парадигмі: сфери інтересів, спеціалізація та методи.												
Тема 1. «Дорадянський» період зацікавлення Арабським Сходом: постаті, проблематика. І. Мазепа та видання арабського Євангелія. «Орієнталізм» у художній літературі (Т. Жевуський, П. Куліш, Л. Українка, І. Франко, молодий А. Кримський).	6	2				4						
Тема 2. Арабські манускрипти (граф Жевуський, архімандит Капустін, ліванський період А. Кримського). Львівські переклади «1001 ночі» та Корану.	6		2			4						
Тема 3. «Московський» період арабістичної діяльності А. Ю. Кримського. Його дослідження з арабської діалектології, літератури, ісламознавства, кораністики, серія підручників для арабістів.	8	2				6						
Разом за змістовим модулем 1	20	4	2			14						
Змістовий модуль 2. Арабістика у міжвоєнний період.												
Тема 1. «Класична арабістика: хронологічні рамки розвитку і предметна сфера її зацікавленості». Арабські джерела до історії слов'янських народів.	8	2				6						
Тема 2. «Київський» період А. Ю. Кримського: арабістична та організаційна діяльність, фахове оточення (Т. Г. Кезма, О. Олесницький), арабо-іранський кабінет ВУАН.	8	2				6						
Тема 3. ВУНАС, «Східний Світ», арабська граматики Т. Г. Кезми, київський рукопис «Подорожі архімандрита Макарія», інші редакції тексту П. Алепського.	8		2			6						
Тема 4. А. Ю. Кримський та І. Ю. Крачковський: співпраця двох велетів арабістики, приватне фахове листування (Смілянська). І. П. Ковалівський та його праця над спадщиною Ібн Фадлана. Доля «анонімного» лєнінградського видання	8	2				6						

1939 року.													
Тема 5. Аспіранти А. Ю. Кримського (В. Мінорський та О. Пріцак). Арабістичні студії молодого О. Пріцака: арабські історики, географи та мандрівники про Україну та її історію.	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 1	88	8	4			60							
Змістовий модуль 3. Арабістика післявоєнна та періоду незалежності.													
Тема 1. «Сучасна арабістика: новий етап у розвитку науки». Особливості розвитку арабістики на новітньому етапі в галузях філології, історії, ісламознавства, міжнародних відносин, політології.	6	2				4							
Тема 2. 1945-1991 рр. Провідні постаті української арабістики (Кезма, Ковалівський, Бейліс, Кочубей, Полотнюк, Рибалкін) та їхній науковий доробок.	8	2	2			4							
Тема 3. 1991-2021 рр. (незалежна вітчизняна арабістика): інституалізація дисципліни та провідні дослідники й фахівці).	8	2				6							
Тема 4. Перспективи української арабістики: горизонти, проблематика досліджень, проблеми становлення.	6	2				4							
Разом за змістовим модулем 1	88	8	2			60							
МКР №1	2		2										
Усього годин	90	20	10			60							

10. Рекомендовані джерела (у тому числі інтернет-ресурси):

Основна (базова):

Даниленко, В. М. (2003). Бейліс Вольф Менделевич. *Енциклопедія історії України*. К.: Наукова думка. Т. 1., С. 215.

Едвард, В. Саїд. (2001). *Орієнталізм*. Київ: «Основи».

Ковалівський, А. (1995-1996). Зв'язки зі Сходом та сходознавство у Києві й Наддніпрянщині. *Східний світ*. № 2; № 1.

Кочубей, Ю. (2001). Арабістика. *Енциклопедія сучасної України*.

Кочубей, Ю. М. (2012). Араб і арабіст Тауфік Кезма (1882-1958). *Східний світ*.

Кочубей, Ю. (1988). Востоковедение на Украине. *Востоковедные центры в СССР*.

Кочубей, Ю. (1988). Зв'язки української літератури з літературами Близького і Середнього Сходу. *Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті*. Т. 3.

Кочубей, Ю. (1998). Україна і Схід. *Культурні взаємозв'язки України з народами Близького і Середнього Сходу: Бібліографічний покажчик*.

Кочубей, Ю. (2010). Арабсько-українські мовні та літературні зв'язки. *Мовні та літературні зв'язки України з країнами Сходу*. С. 210-233.

Кочубей, Ю. (2003-2019). Ковалівський Андрій Петрович. *Енциклопедія сучасної України* : у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба ; НАН України, НТШ.

Кочубей, Ю., Матвєєва, Л. (1998). Тауфік Гаврилович Кезма. *Близькосхідний кур'єр*. № 2;

Кримський, А. Ю. (2007). Вибрані сходознавчі праці: В 5 т. – Т. 1: *Арабістика* / Відп. ред. тому Радівілов Д. А.; Ред. кол.: Матвеева Л. В. (гол. ред.), Кочубей Ю. М., Рибалкін В. С., Хамрай О. О. та ін., Інститут сходознавства ім. А. Кримського НАН України. Київ.: Стилос.

Милибанд, С. Д. Рыбалкин, В. С. (1995). Библиографический словарь отечественных востоковедов. 2-е изд. Т.2. С. 343-344.

Полотнюк, Я. (1993). Схознавство у Львівському університеті. *За радянську науку*. № 20. Також *Східний Світ*. № 2.

Пріцак, О.Й.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8F%D0%BD_%D0%9F%D1%80%D1%96%D1%86%D0%B0%D0%BA

Рибалкін, В. С. (2000). *Арабська лінгвістична традиція: класичні концепції та їх сучасна інтерпретація*. НАН України, Інститут сходознавства ім. Кримського.

Урсу, Д. (1994). З історії сходознавства на Півдні України. *Східний Світ*. № 12.

Черніков, І. Ф. (2007). Ковалівський Андрій Петрович. *Енциклопедія історії України*: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. Київ: *Наук. думка*. Т. 4: Ка-Ком. С. 384. -528 с.

Arabic language and linguistics. (2012). Ed. by Reem Bassiouney & E. Graham Katz. Georgetown University Press.

Farghaly, A. (2010). *The Arabic Language, Arabic Linguistics and Arabic Computational Linguistics*. CSLI Publications.

Fück, Johann. (1955). *Die arabischen Studien in Europa bis in den Anfang des 20. Jahrhunderts*. Leipzig: Otto Harrassowitz.

Qutbuddin, T. 2019. Books on Arabic Philology and Literature: A Teaching Collection focused on religious learning and the state chancery. *Treasures of Knowledge: An Inventory of the Ottoman Palace Library (1502/3-1503/4)*. Brill.

Petrova, Y. (2021). The Collection of Arabic Manuscripts at the “VI Vernadsky” National Library of Ukraine in Kyiv. *Arabic Christianity between the Ottoman Levant and Eastern Europe*. Brill.

Versteegh, K. (1997). *The Arabic Linguistic Tradition*. New York: Routledge.

Додаткова:

Бур'ян, М. С., Саїдов, З. А. (2007). Видатний український сходознавець Вольф Менделевич Бейліс. *Вісник Луганського Національного Педагогічного університету ім. Т. Шевченка*. № 23. С. 9-13.

Едвард, В. Саїд. (1996). *Вступ до книги «Орієнталізм»*. Київ: «Всесвіт». №3. С. 146-155.

Кочубей, Ю. М. (2002). Цілеспрямованість і труд. Валерію Рибалкіну – 50. Список публікацій В. С. Рибалкіна (1977 – 2002). *Східний Світ*. № 1. С. 159-163.

Лебединська, Галина. Арабісти — «товар» рідкісний. Інтерв'ю з В. Рибалкіним <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/arabisti-tovar-ridkisniy>

Полотнюк, Я. (1976). Україна очима арабського мандрівника. *Жовтень*. № 11. С. 148-152.

Полотнюк, Я. (1980). Давня Русь на арабській карті XII ст. *Жовтень*. № 9. С. 110-114.

Рибалкін, В. С. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (1930-2005). *Матеріали до історії*. Київ: «Довіра». С. 511-512.

Рибалкін, В.С., Гамада, Р.Р. Пам'яті вчителя й друга <https://oriental-world.org.ua/sites/default/files/Archive/2013/1/3.pdf>

Рибалкін, В.С. (2020). Близькосхідні контакти наддніпрянців: новини з минулого. *Дивослово*. № 12. С. 24-27.

Рижих Володимир Іванович

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=Pkbd9egAAAAJ&hl=en&citsig=AMstHGSCaek1nzd-wbIL4HeceaMfBx54vw>

Черніков, І. Ф. А. П. Ковалівський у контексті дослідження східних джерел <https://oriental-world.org.ua/sites/default/files/Archive/2015/4/3.pdf>

V. *Ribâlkîn*. (1988). *Dirâsat aš-šarq al-‘arabî fî ‘Ukrâniyâ. As-Sadâqa*. № 35 (Вивчення Арабського Сходу в Україні. Амман. Дружба).

11. Додаткові ресурси (за наявності):

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- Арабістичний фонд Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- <http://www.nbuv.gov.ua/node/422>
- Телеканал «аль-Джазіра» [News | Today's latest from Al Jazeera](#)
- Портал новин [أخبار أوكرانيا بالعربية | أخبار أوكرانيا \(arab.com.ua\)](#)
- Електронна версія газети «аш-Шарк аль-Аусат» [أخبار الشرق الأوسط | أخبار دولية وعربية \(aawsat.com\)](#)
- Бібліотека арабської літератури [Library of Arabic Literature](#)
- Журнал арабської літератури [أخبار أوكرانيا بالعربية | أخبار أوكرانيا \(arab.com.ua\)](#)
- [nwf.com. أكبر متجر إلكتروني للمحتوى العربي \(neelwafurat.com\)](#)
- Віртуальна дошка оголошень факультету східної і слов'янської філології в Телеграмі: https://t.me/fs_info
- Інстаграм-сторінка факультету східної і слов'янської філології: <https://cutt.ly/CZo0kp9>
- Інституційний депозитарій: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/>
- Кафедра східної і слов'янської філології КНЛУ: <http://eastphil.knlu.edu.ua/>
- Офіційний сайт КНЛУ: www.knlu.edu.ua
- Офіційний сайт Центру історичної та культурної спадщини Джум'и Маджіда: <https://www.almajidcenter.org/ar/home/>
- Фейсбук-сторінка факультету східної і слов'янської філології: <https://cutt.ly/rZo169p>
- Офіційний сайт еміратської Культурної Фундації: <https://culturalfoundation.ae/ar>

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна (за потребою):

1) Центр арабської мови і культури, ауд. 601 (47,1 кв. м.), навчальний корпус № 3.

- Інтерактивний комплекс мультимедійна трибуна Корсар 22М, 2020, сенсорна
- Проектор Optoma W334E з маркерною дошкою
- Моторизований екран Grandview
- Акустична система Genius SP-HF180
- Камера з триногою 2E WQHD 2K & 1080P

2) Бібліотечний фонд Центру арабської мови і культури (900 екземплярів (словники, навчальна література, художня література, періодичні видання)).

3) Мультимедійне обладнання, програма Microsoft Teams, Microsoft Word, Microsoft Power Point, Microsoft Forms, додатки платформи Microsoft Office 365 для дистанційного навчання.